

ÖVERVAKNINGEN AV EKOLOGISK PRODUKTION 2013

1. Ekogranskningarna år 2013

Då ekoavtalet upphör – ska man utträda ur kontrollen eller stanna kvar?
Förberedelse inför kontrollbesöket
De viktigaste växtodlingsprodukterna i lager antecknas vid granskingsbesöket
Feedback om eller avvikande syn på kontrolltillfället
Söktjänst för konsumenter
Avgifter för ekotillsynen 2013

2. Uppdaterade produktionsvillkor

3. Förnödenheter som kan användas inom ekologisk produktion

4. Uppdatering av kontrakt om underentreprenad och hyresavtal

5. Register över ekologiskt producerat förökningsmaterial och undantagstillstånd att använda konventionellt förökningsmaterial

Register över ekologiskt producerat förökningsmaterial
Eviras beslut om rätten att använda konventionellt producerat förökningsmaterial inom ekologisk produktion
Odlarspecifikt undantagstillstånd att använda konventionellt förökningsmaterial
Grönfärgat betat utsäde

6. Övervakningen av ekologisk djurproduktion 2013

Ändringar i bestämmelserna om utfodring av ekologiska djur
Fågelinfluensa och utomhusvistelse för fjäderfä
Ekologisk biskötsel

7. Kontaktuppgifter till ELY-centralerna och Evira

1. EKOGRANSKNINGARNA ÅR 2013

ELY –centralerna låter utföra granskningar av ekoproduktionen under hela kalenderåret. En stor del av kontrollbesöken företas ytterom växtperioden.

Marknadsföringen av ekoprodukter förutsätter inte att årets kontroll skall ha blivit gjord utan odlaren kan använda sig av det ekointyg (asiakirjaselvitys) som senast blivit utfärdat och som är i kraft.

Då ekoavtalet upphör – ska man utträda ur kontrollen eller stanna kvar?

Odlaren kan avsluta sitt avtal om ekostöd och likväl fortsätta som ekoodlare inom ramen för övervakningssystemet. Om odlaren avslutar ekoavtalet men vill bibehålla de lagrade produkternas ekostatus måste han/hon vara kvar inom ekoövervakningen för lagrens del. Anmälan om förändring eller utträde ur ekoövervakningssystemet kan anmälas till ELY-centralen antingen med ett fritt formulerat brev eller på en blankett som hittas på Eviras webbsida: Evira > Sakenheter > Ekologisk produktion > Blanketter och anvisningar > Anmälningar till tillsynsmyndigheterna.

Förberedelse inför kontrollbesöket

Följande dokument skall uppdateras och plockas fram före kontrolltillfället:

- Ekoplanen som innehåller bl.a. uppdaterade växtföljds-, gödslings- och växtskyddsplaner samt skifteskartor,
- En kopia av jordbruksskiftesblanketten (bla 102B) för arealstöd eller motsvarande datautskrift;
- Lagerbokföringen med tillhörande balanser och skiftesvisa anteckningar;

Verifikat om inköpta och försålda förnödenheter till och från gården, särskilt:

- verifikat över utsädes ursprung samt garantibevis
- verifikat över andra emottagna produkter, ekointyg och vid behov överensstämmelseförsäkran

Eventuella avtal och tillstånd, såsom

- Avtal om gödselöverlåtelse och utredning över att gödseln inte härstammar från industriell djurhållning
- Eventuella tillstånd att använda konventionellt förökningsmaterial samt övriga odlarspecifika tillstånd.

Som minneslista då man förbereder en produktionskontroll kan användas blanketten som finns på Eviras webbplats: Evira > Sakenheter > Ekologisk produktion > Blanketter och anvisningar > Ekokontroll.

De viktigaste växtodlingsprodukterna i lager antecknas vid kontrollbesöket

Detta år granskas alla lagerbalanser och alla lager. Förfarandet är nytt och betyder att mängder för de viktigaste växtprodukterna vid granskningstidpunkten antecknas i kontrollprotokollet. Granskaren antecknar lagersituationen för trindsäd, proteingrödor, oljevaxter, torrhö och ensilage, deras produktionsätt (eko, omläggning, konventionellt) och mängder (t.ex. 1000 kg, 10 hektoliter, 50 styck osv.). Odlarna bes säkerställa att uppgifterna i lagerbokföringar överensstämmer med produktmängderna i lager vid granskningstidpunkten. Estimerade mängder kan senare preciseras t.ex. enligt redovisning över försäljning. Lagerbalanser som odlarna själva uppgger används som basinformation vid kontroll av spårbarhet, vilket görs t.ex. genom att jämföra balanserna och verifikaten hos köpare och säljare.

Feedback om eller avvikande syn på kontrolltillfället

Odlaren kan meddela sin egen syn på produktionskontrollens förlopp. En utredning är särskilt viktig om odlaren är av annan åsikt än granskaren. Feedbacken ska helst ges skriftligt och kan ges till granskaren eller sändas till ELY-centralen. Man kan använda blanketten "Utredningen given av aktören" på Eviras webbplats: Evira > Sakenheter > Ekologisk produktion > Blanketter och anvisningar > Kontrollbesöket.

Man får förstås ta kontakt även på annat sätt. Odlarens utredning förhindrar inte heller på något vis hörande av part i enlighet med 34§ förvaltningslagen. ELY-centralen hör aktören innan den t.ex. skriker till påföljder i fall av regelstridigheter.

Söktjänst för konsumenter

Evira har öppnat en söktjänst med huvudsaklig avsikt att ge konsumenterna en möjlighet att få information om huruvida en aktör omfattas av övervakningssystemet för ekologisk produktion, samt om dennes produktsortiment. För att söktjänsten ska ge uppgifterna skriver man in aktörens namn och kontrollmyndighetens kodnummer, alltså samma information som är obligatorisk på förpackade ekoprodukter. När uppgifterna getts med tillräckligt noggrannhet, visar tjänsten datum för den senaste produktionskontrollen och de granskade produktionsinriktningarna. Söktjänsten finns på Eviras webbplats: [Evira > Sakenheter > Ekologisk produktion > Ekokontroll > Till konsumenten](#).

Avgifter för ekotillsynen 2013

Avgifterna som debiteras för övervakningen av ekologisk jordbruksproduktion har inte förändrats. Ett sammandrag över priserna finns på webbplatsen: [Evira > Sakenheter > Ekologisk produktion > Ekokontroll > Prislista](#).

2. UPPDATERADE PRODUKTIONSVILLKOR

Eviras villkor för ekoproduktion innehållande de centralaste minimikraven för ekologisk jordbruksproduktion har uppdaterats med ändringarna gällande lagstiftning, lagstiftningens tillämpning och Eviras tolkningar :

- Ekologisk produktion 1 – Allmänna villkor och villkor för växtproduktion
- Ekologisk produktion 2 – Villkor för djurproduktion
- Ekologisk produktion 3 – Villkor för biskötsel

”Ekologisk produktion 1” innehåller minimikraven för alla produktionsinriktningar inom primärproduktionen samt villkoren för växtproduktion. Anvisningarna kan laddas ner från Eviras internsidor: [Evira > Sakenheter > Ekologisk produktion > Blanketter och anvisningar](#).

3. FÖRNÖDENHETER SOM KAN ANVÄNDAS INOM EKOLOGISK PRODUKTION

Uppdaterade förteckningar över förnödenheter som får användas inom ekologisk produktion finns på Eviras webbsidor: [Evira > Sakenheter > Ekologisk produktion >](#)

- Gödsel- och jordförbättringsmaterial: [Växter > Gödsling](#)
- Bekämpningsmedel: [Växter > Växtskydd](#)
- Ekofoder och foder som kan tillåtas inom ekoproduktion samt ensileringsmedel för foder: [Djur > Produktionsdjur](#)

Förteckningarna baserar sig på tillverkarnas uppgifter och utesluter inte att andra medel kan lämpa sig för ekologisk produktion.

4. UPPDATERING AV KONTRAKT OM UNDERENTREPRENAD OCH HYRESAVTAL

Odlarna bedes granska och vid behov uppdatera sådana hyresavtal som inbegriper hantering av ekoprodukter. Sådana kan vara tex transport, mottagning, särskållning, beredning, märkning, lagring, försändning och andra arbeten där ett annat företag hanterar produkterna. Ett typiskt exempel på underentreprenad är torkning och lagring av ekologisk spannmål i en konventionell gårds tork. Den konventionella gården sköter torkningen och hanteringen av spannmålen.

Underleverantörens arbete kontrolleras som en del av huvudmannens verksamhet, och därför ska underleverantören ge huvudmannen en skriftlig förbindelse om att han iakttar författningarna om

ekologisk produktion. Huvudmannen fogar förbindelsen till sin ekoplan. Huvudmannen (= ekodlaren) ansvarar för att anmälan om underleverans görs till tillsynsmyndigheten (ELY –centralen). Evira har gjort tre kontraktssmallar som vid behov kan användas

1. **Modellen "Hyreskontrakt"** kan tillämpas för produktionsutrymmen s.s. tork, kvarn, lager som inte hör till kontrollen för ekoproduktion och som inte räknas som underleverantörer. Mallen lämpar sig inte för åkerhyra.
2. **Modellen "Hyreskontrakt och underentreprenad"** innefattar både lokalhyra och köpta tjänster. Modellen innehåller underleverantörens förbindelse till att följa regelverket om ekologisk produktion.
3. **Modellen "Underleverans"** innehåller ett exempel på hur en underentreprenör kan förbinda sig till att följa regelverket om ekologisk produktion. Modellen kan användas då avtalet gäller endast köpta tjänster, tex spannmål mals till mjöl och allt mjöl återgår till odlaren.

Avtalsmodellerna finns på Eviras internsidor: Evira > Sakenheter > Ekologisk produktion > Blanketter och anvisningar.

5. REGISTER ÖVER EKOLOGISKT PRODUCERAT FÖRÖKNINGSMATERIAL OCH UNDANTAGSTILLSTÅND ATT ANVÄNDA KONVENTIONELLT FÖRÖKNINGSMATERIAL

Villkoren har inte förändrats. Huvudregeln är att man inom ekologisk produktion ska använda ekologiskt utsäde. Användning av konventionellt förökningsmaterial kräver alltid tillstånd.

Register över ekologiskt producerat förökningsmaterial

De sorter som finns tillgängliga på marknaden som ekologiskt producerade antecknas i registret på begäran av utsädesförpackarna eller marknadsföraren. Registret finns på webbsidan: Evira > Sakenheter > Ekologisk produktion > Växter > Frön och plantor.

Eviras beslut om rätten att använda konventionellt producerat förökningsmaterial inom ekologisk produktion

De arter för vilka det inte finns ekologiskt förökningsmaterial tillgängligt har antecknats i Eviras allmänna tillstånd för användning av konventionellt producerat förökningsmaterial. Tillståndet måste vara i kraft vid tidpunkten då förökningsmaterialet erhålls eller används. Uppgifterna om tidpunkten ska kunna verifieras med tillhörande verifikat såsom beställningsbekräftelse, fraktsedel eller räkning. Lagerbokföring kan användas som verifikat gällande eget producerat förökningsmaterial.

Odlarspecifikt undantagstillstånd att använda konventionellt förökningsmaterial

ELY-centralen kan bevilja tillståndet till enskilda aktörer för en vegetationsperiod per gång, under någon av följande förutsättningar:

1. Registret upptar inte någon sort alls av den växtart som odlaren avser att odla
2. Ingen säljare kan leverera förökningsmaterialet före sådd eller plantering trots att odlaren lämnat in sin beställning i god tid
3. Sorten som odlaren önskar använda finns inte i registret och ingen av sorterna i registret är lämplig att använda i produktionen.
4. Förökningsmaterialet används till forskningsändamål eller skyddsodling av vissa sorter

Beviljande av tillstånd förutsätter en utredning av aktören över tidpunkten för beställningen och över vilka leverantörer som fått förfrågan om sorten ifråga. Eviras tolkning är att skälig tid för anskaffning av utsäde för åkerväxter som sås på våren är före den 15de april. Det betyder att det inte finns någon orsak att skjuta upp anhållan om tillstånd att använda konventionellt utsäde över den tidpunkten. Ansökan som lämnats in inom april beaktas, men sådden är tillåten först efter man har fått tillståndet.

Det beviljade tillståndet är i kraft från det datum då ansökan kommit till ELY-centralen. Tillståndet är i kraft redan från anskaffningsdatum om tidpunkten kan verifieras med medföljande dokument t.ex

med kopia av beställningsbekräftelse eller räkning, som där är daterat senast två veckor före ansökningens ankomst till ELY-centralen. ELY-centralen strävar efter att behandla ansökan inom två veckor.

”Ekologisk produktion 1 – Allmänna villkor och villkor för växtproduktion” och Eviras webbsidor innehåller noggrannare beviljningsgrunder för olika tillstånd: Evira > Sakenheter > Ekologisk produktion > Blanketter och anvisningar > Tillståndsansökningar. Också Frågor och Svar kolumnen svarar på de vanligaste frågorna om ekologiskt utsäde.

Grönfärgat betat utsäde

För att undvika mark- och utsädesburna växtsjukdomar efter den regniga växtperioden 2012, finns det ett behov att ta särskild hänsyn till utsädets kvalitet och ev behandling. I ekologisk odling ska man förebygga risken för växtsjukdomar och mögeltoxiner, särskilt från rödmögel, genom åtgärder som växtföljd, sortval samt omsorgsfull torkning av spannmålet.

Betning av förökningsmaterial som används i ekologisk odling förutsätter alltid ELY-centralens tillstånd. Tillståndet kan beviljas endast till basutsäde som används i certifierad utsädesproduktion. I Finlands växtskyddsmedelsregister finns det två betningsmedel (Cedomon och Cerall), vilkas aktiva ingrediens är en naturligt förekommande jordlevande bakterie. Preparaten är därför tillåtna inom ekologisk produktion och de kan användas mot utsädesburna sjukdomar (bl.a. som stinksot, Septoria och Fusarium) på vete, korn och havre. Utsäde betat med biologiska preparat har färgats gröna för att de ska skilja sig från de kemiska betningsmedlen.

6. Övervakningen av ekologisk djurproduktion 2013

Ändringar i bestämmelserna om utfodring av ekologiska djur

Bestämmelserna om utfodring av ekologiska djur ändrades under år 2012. De viktigaste revideringarna är:

- Självförsörjningsgraden för foder bör vara minst 60 % för växtätare (nöt, får, getter och hästar). Fodret ska komma från den egna enheten eller, när så inte är möjligt, vara framställt i samarbete med andra ekologiska gårdar företrädesvis i samma region.
- För svin och fjäderfä ska minst 20 % av fodret komma från den egna enheten eller, när så inte är möjligt, vara framställt i samma region i samarbete med andra ekologiska gårdar eller foderoperatörer.
- Undantaget i om införlivande av vissa icke-ekologiskt uppfödda unga fjäderfä förlängs till slutet av 2014.
- Vid utfodring av svin och fjäderfä får användas 5 % konventionella proteinfoder åren 2012-2014.
- Möjligheten att använda fiskmjöl förblir oförändrad.

Fågelinfluensa och utomhusvistelse för fjäderfä

För att hindra spridningen av fågelinfluensaviruset ska fjäderfä hållas inomhus eller deras område utomhus skyddas helt och hållet med till exempel ett tillräckligt finmaskigt nät för tiden 1.3.–31.5. Med anledning av detta börjar kravet på utomhusvistelse för fjäderfä på ekogårdar tillämpas först 1.6.2012. Då man ämnar hålla fjäderfä utomhus under tidsperioden 1.3.–31.5. bör den lokala kommunveterinären underrättas.

Ekologisk biskötsel

ELY-centralerna utför extra granskningar på ekologiska bigårdar under våren 2013. Granskningen görs i första hand skriftligt och alla biskötare med ekologiska bisamhällen bes om en skriftlig beskrivning av uppsamlingsområden (nektar- och pollenkällorna) år 2013. Avsikten med dessa extra granskningar är att kartlägga konventionella bärodlingar runt uppsamlingsområdena och samordna ELY-centralens bedömning av godkända områden. Konventionella bärodlingar är tillåtna som uppsamlingsområde om biskötaren tillhandahåller pollineringsstjänst, men då får honungen inte säljas

med ekomärkningar. Denna extragranskning och därtill hörande utredning kommer inte att påverka gällande villkor under 2013.

I slutet av produktionsperioden måste man lämna tillräckliga förråd av honung och pollen i kuporna så att bina klarar av att övervintra. Utfodring av bisamhällen är tillåten bara om det på grund av extrema klimatförhållanden finns risk för att samhällena inte överlever. Vid utfodringen ska användas ekologiskt producerad honung, ekologiskt producerad sockerlösning eller ekologisk producerad socker. Apifonda eller liknande produkter gjort av konventionellt producerad sockermassa får inte användas för utfodring av bin.

7. KONTAKTUPPGIFTER TILL ELY-CENTRALERNA OCH EVIRA

Tilläggsinformation eller t.ex. modellblanketter kan ges av ELY-centralernas ekoansvarspersoner och Eviras sakkunniga.

ELY-centralernas e-postadresser har formen förnamn.efternamn@ely-keskus.fi och Eviras förnamn.efternamn@evira.fi.

ELY-central	Adress	Kontaktperson	Telefon
Nyland	PB 36, 00521 Helsingfors	Virpi Aspelin-Nieminen	02950 21 039
Egentliga Finland	PB 236, 20101 Åbo	Erkki Aro	02950 22 547
		Eila Strang	02950 22 667
Satakunta	PB 266, 28101 Björneborg	Mirella Levomäki	02950 22 063
Tavastland	PB 131, 13100 Tavastehus	Merja Kohvakka	02950 25 061
Birkaland	PB 467, 33101 Tampere	Marika Arrajoki-Alanen	02950 36 040
Sydöstra Finland	PB 1041, 45101 Kouvola	Kristiina Seppälä	02950 29 086
Södra Savolax	PB 164, 50101 St. Mickel	Marja Pulkkinen	02950 24 073
Norra Savolax	PB 2000, 70101 Kuopio	Juho Iivanainen	02950 26 565
Norra Karelen	PB 8, 80101 Joensuu	Merja Ignatius	02950 26 054
Mellersta Finland	PB 44, 40101 Jyväskylä	Aili Vuorenmaa	02950 24 541
Södra Österbotten	Alvar Aallon katu 8, 60100 Seinäjoki	Harri Väisänen	02950 27 639
Österbotten	PB 131, 65101 Vasa	Frank Norrén	02950 28 601
Österbotten, Karleby serviceenhet	PB 240, 67101 Karleby	Lars Björkgård	02950 28 540
Norra Österbotten	PB 86, 90101 Uleåborg	Johanna Honkanen	02950 38 058
Kajanaland	Kalliokatu 4, 87100 Kajana	Jukka Kivioja	02950 23 553
Lappland	Ruokasenkatu 2, 96200 Rovaniemi	Arja Moilanen	02950 37 091

Kontaktuppgifter till Eviras sakkunniga
överinspektör Beata Meinander, sektionschef, 029530 5044
överinspektör Merja Manninen, djurproduktion, 029530 5393
överinspektör Sampsa Heinonen, växtproduktion, 029530 4025
inspektör Leena Kankaanpää, förökningsmaterial, 029530 5391
överinspektör Teija Lindén, livsmedel, 029530 4133

Överinspektör

Beata Meinander

Till kännedom

Jord- och skogsbruksministeriets/ Livsmedelssäkerhetsenheten
Landsbygdsverket/ Antti Hietala
Ålands Landskapsregering / Sue Holmström